

Előfizetési díj.

Helyben:	
Egy évre . . . 4 frt — kr.	
Fél évre . . . 2 — —	
Ngyvedévre . . . 1 — —	
Pályas szám ára . . . 10 —	

Előfizetési díj.

Vidéken:	
Egy évre . . . 4 frt — kr.	
Félévre . . . 2 — —	
Ngyvedévre . . . 1 — —	
Egyesszám . . . 10 —	

VÁCZ.

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETIKÖZLÖNY.

Hirdetmények díj 3 hasábon petit sorotf 5 kr. — Többesreli vagy terje- || Nyilt térbevaló közlömények után három hasábon sorotf 15 krajczár delma hirdetésekkel árlérendős adatik. || számlátik.

Az előfizetési pénzek és a lap szemeli részét illető közölmények "Váczi" szerkesztőjéhez 10 ut. 81. szán alá Vácra küldendők. Előfizetési helyben Spitzer Miksa könyvkereskedésben is.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Haladjunk-e?

Égő kérdéseknél szeretek megállapodni.

Most egyetlen kiejtett szó, vagy leirt betű sem felesleg, hadd tisztuljanak az eszmék.

A váci polgárság szilárd jellemét, férfias magatartását s bátor küzdelmeit elég alkalmam volt, nem csak kiismerni, de megcsodálni. Nem rég vezérfősi fellegek tornyosultak egen, mindentelé dörgött és cikázott a villámok, s a szőlőssereg azt várta, hogy e nép remélésé fog esni, de népünk komolyan elszántan s határozottan viselte magát a méltatlan bánásmóddal szemben s úgy állt, mint vihar közepette a cser, melynek törzseit a villám lesújtotta ugyan, de szél és dörgés meg nem ingatta.

Példás viselet, nagyszerű magatartás; valahányszor alkalmam volt és lesz, levett kalappal köszönöm meg ezen példás viseletet. Megmutatták, hogy politikai érettséggel bírnak, hogy a rendet a szabadsággal összeegyeztetni bírják, hogy szenvedélyeiket s önérdelmeiket lektüzdeni képesek s meggyőződésüket semminek a világon fel nem állózzák. Így szellem tisztetlet érdemel.

Most újra felhők tornyosulnak felettünk, a megelőző időjárásból szeretem remélni, hogy abból nem fog vihar kitörni, hanem áldásos eső.

Küszöbön van a városi rendezés. Legyünk férfiak, bátrak, összetartók — lengjen körül az a szellem, mely Vácznak az ország elismerését kívívta. Legyünk félre haragot, bosszút, barátságot és rokonságot, csak az ügy zentsége, a város érdeke és emelkedése lebegejen szemünk előtt.

Sokszor mondtam már, miszerint Váczi hivatva van arra, hogy nagygyű legyen; partitaj a fejedelmi Duna mossa, tehát csak a part kiéptése s raktárak kelljenek, hogy a kereskedés lendületet nyerjen, hisz két eurpai város közt félszáz; sántaföldölés s csaknem a város közepét vasutovonal metszi át, mi a világgal összeköttetésbe hozza; van

buzatermő földje, szőlőhegyei, erdeje és köbnyája . . . mi hiányzik hát hozzá, hogy ipar, kereskedelem, jölet és felvirágzás mosolygjon ránk, mondom, mi más hiányzik mint a haladás szelleme. Eddig a rendezettség, tagosítás hiánya, konok maradás! ösztön nyugozte le a városot; az első akadályok elháríták, hogy az utóbbit is elhárítsák, annak módja most a polgárok kezében van. Dobják el a maradás bilincseit, s ragadják meg a haladás zászloját; állítsanak az ügyek élére oly embereket, kik kezdeményezni mernek, válasszunk oly férfiakat, kik láttak, tapasztaltak, tanultak, válasszunk oly férfiakat, kikben jó akarat s a közügyek iránti melegség áthat; válasszunk oly férfiakat, kik még a képzelt leheltséggel is szembe mernek szállni.

Polgártársaim! vessünk számot a körülményekkel és ne hamarkodjunk el semmi. Ma már nem elég az öszbevegyült becstelenség arra, hogy sokáig elnyomott városunk élére állítsunk, ilyenek iránt tiszteletünk s elismerésünk más uton fejezhetjük ki, de nekünk olyan kell, ki a haladás zászloját megragadva, azt szilárd kezekkel képes magasan lobogtatni.

Dejre Alajos.

Nyilt levelek

Török Kálmán urhoz.

I.

Hogy a város rendezése körül a közönség, mint legközelebről érdeklített tényező csaknem lázas érdekliséggel viseltetik, az, mint a kor-szellem egyik örvendetes jelensége, — és hisz Ön ez érdeklőség szétágnzó kifolyásának egy tiszta és egészséges medrbe leendő vezetését kísérlé meg, mint a közügy előmozdítására irányzott jó szándékot — lelkellemből ádvözlöm.

Mielőtt azonban Önel a "Váczi" 27-ik számában nyilvánított eszméinek saját szerény nézeteimet is hozzáfűzném, engedje meg, hogy egyéni

felhaborodásomnak nyilvános kifejezést adjak.

Ön azt mondja: "A közszégi rendezés előmunkálatai pihennek. A marciadai boldogságunkat ott szorongatják valamely város házi fiókban, és amolyan Deo gratis módjára még talán azon jó urak megett ölik, hogy halva született magzatuk legyen."

Én pedig azt mondom: az irodalom czélja az igaz, szép és jó örök eszméknek valóstása. A ki tehát hivatást érez magában arra, hogy az örök eszmék valóstása érdekében az oktató javító és lelkesítő szerepet magára vállalja, először is a tények valódi állásáról szerzen magának alapos meggyőződést, mert nincs szorosabb dolog a világon, mint midőn az igaz, szép és jó örök eszméit az úti arczul, ki azok védelmére fogott fegyvert. . . .

Ön a tenebél idézett sorokkal az igazság istenszasszonyát útötötte arczul! . . . midőn júliushó 7-én azt hirdette a város közönsége előtt, hogy a városi szervezési munkálatok a város házi fiókjában pihennek.

Ugyan az ég szerelmére! miért nem vett ön magának fáradságot ezen udvariatságot kikövetés előtt az Ön által frivolul nevezett Augustus-tálóban megjelenni? Hisz illatszeres üvegcset is hozhatott volna magával! . . . Ott bizonyára azon alapos meggyőződést szerzehette volna meg, hogy a város szervezésére vonatkozó munkálatok l. évi májushó 28-án tartott képviselleti közgyűlésben lettek véglegesen elfogadva s, dacára annak, hogy az arra vonatkozó tömérdek vezéresk, választói okmányok lemosolásra, imokok hiányában, huzamos idő igényeltetett, — már júliushó 16-án jóváhagyás végett a törvényhatósághoz felterjesztettek.

Ugyan miféle madár-átvált-
ból, vagy mily szemüvegben
keresztül látta tehát Ön e munká-
latokat még Julushó 7-én is a város-
házban pihenni? . . .

Tévedni emberi dolog! Igaz!
Csakhogy az ily kortesi izlésű
tévedés, főleg Önnek ajkairól, ki a
társadalmi életben igen tiszteltle-
re méltó állást foglal el, s ily moz-
galmas időben, midőn a kedélyek
minden szűnyogból — elefántot szer-
netek alakítani, — több más szinte
tiszteltletré méltó egyén rová-
sára szokott kizsákmányoltani. . .

Egyébiránt örvendek, hogy Ön
is felszappant azon Herculesek sorá-
ba, kik minden személyes ér-
dek és ambitió nélkül, (?) csupa
nobel passióból (?) vállalkoz-
tak a városi Auliás istálló ki-
seprésére. . .

Alig várom, hogy a seprű-
nyelet Önnek kezében is lássam.

De elég a hamorból!
Önnek hirli cikke, — leszám-
ítva belőle a fentebb jellemzett in-
sinnatiót — alapjában ép oly
egészleges, mint időzerű, csupán egy
hibája van, hogy nagyon tömör s
igy az eszmék labirintájában nem
mindenké találja meg a czélhoz ve-
zető Ariadne-fonalat.

Engedje tehát, hogy a városi
ügy rendezése körül, — quorum pars
magna fui, — az eszmék tisztázása
végett én is közöljem észreveteleim
met.

A közölgés rendezéséről szóló
1871. XVIII. t. cz. végrehajtása tár-
gyában kibocsátott ministeri rendelet
közértelete után én is azok közé
sorakoztam, kik élénk sovárgásnak le-
tek e lap derék munkatársainak ez
ügyre vonatkozó útbaigatásait. Hisz
e lap több éven át a városi hatóság-
okt egészen úgy mint egyénként

oly élehetetlen, gyáva és szak-
avatatlan szímben tintette fel a
közönség előtt, hogy kétségbe kelle
esnem hivatali képességünk telet, s
ez oldalról vártam a próféta i-
lhetet, azon erős meggyőződésben
élvén, hogy az, ki e városi közigaz-
gatási gépezet minden fogatlan
kerekeit, megkopott srófját, és éltört
szegét oly archimedesi láng-
ésszel képes kimutatni, az egy új,
tökéletes gép termelvé bír, s kész azt
a legelső alkalommal a város javára
és üdvére felállítani.

E csodagép azonban elma-
radt. Azok a reformator urak,
kik közhelyeken és utca szegleteken
szem nem látott, fül nem
hallott reformtervekkel bődítők
a közönséget, jónak tartották a ne-
gatio terén maradni, folytatni a
rombolás művét, mielőtt újat alkot-
tak volna s könyvemben bevárni a
terített asztaltól, hogy a sült
galambhoz hozzáüljenek. . .

A városi szervezés munkáit
azonban elkészültek. E lap t szer-
kesztője, kinek élesen bíráló
szellemét kétségbe senki sem vonhatja,
azokat, — habár csak e mbrio-kép
kerültek kezei közé, — derék mun-
kálatnak nevezte.

A szervezési munkálat töredé-
keinek e lapban történt közlésénél már
ismét vártam, hogy e fontos ügy
eszmecseréit von maga után. Hisz
nálunk annyi sok a reformáló szel-
lem! — „Több szem többet lát, —
gondolám magamban. Az egész város
hatóságának a tényét, helyi viszonyok
s a korszellem követel-
ménye szerinti szervezése, az egyes
tisztviselők munka, jog és hatásköré-
nek egy beosztása, hogy egyik tel-
tegyezze a másikat nem gátolja, hogy
minden egyes tisztviselő saját hatásköré-
ben szabadon mozoghasson, s

magya az egész hatóság még is oly
szerves egészet képezzen, mely gyors
egybevdg és ószhangzó működésé-
vel a város javát és boldogságát a
legkényesebb várakozásig előmozdi-
tsa, egy ily mának összeállításra oly
combinatiót feltételez, melyhez a
jók akarat és szakképesség sok jó ta-
nácással, útbaigatással és figyel-
meztetéssel járulhatott volna! . . .

A reformator urak azonban hall-
gattak.

De most, midőn a mű nemcsak
készen, hanem a jövővagyás stadiu-
mában van, — ugyancsak van ló-
tás futás, hogy hát most ugyan ki
úljön a terített asztalhoz? . . .

Ennyit pra eludium gyándit
az ön által írt czikkhez.

Es most kezek fogok önnel, — ha
tudnillik a le-keztélyt nem fént
az istálló szegétől — hogy az ön
által elfoglat térében, az ön által
jelzett mozgalmak tövése, sőt káros
irányra ellen én is sikra szálljak.

De ezt jövő levelemben.
Tudós Márton.

Vissza emlékezések.

—Hely az élet, jalgatunk és kacagunk.
Mig a halál azt mondja: Csitt! . . .

Igy szól a rapsodius költő. És
igaza van.

Jalgatunk azon sajjó fájdalom
érzete alatt, melyt valamey közhasz-
nú in tévénny gyűjtőivének látása
okoz, — és kacagjunk azokat, kik
őneirejüket megfizetve igyekeznek
valaminek kivételén, s ekkép szólnak:
„Szegény bohók, ti akartok-e itt kez-
deni, — tehetek-e valmit, ha mi
nem akarunk, — már pedig mi azért
sem akarjuk a mit ti? . . .” — mig
az eszmét és indítványozót a bus fe-
ledékenység öszült moha be nem
fedi.

TÁRCSA.

Mi az élet . . . ?

II.

Az élet egy nagy sacn-tábla,
Alakjai mi vagyunk,
Két láthatatlan nagy szellem
Folyvást játszik mirajtnuk.

Ha a játszma majd véget ér:
Futók, parasztok, király,
Bástyák, lovak, egytől végig
Mind egy közös sírba száll.

L.

Csalódások.

— Elbeszélés. —
(Folyt.)

Mialatt szemei folyvást a leánykán
csüggtek magában tűnődve folytatá:

— Fehér homloká, melynek deréjében
egy cherub tisztasága van; hullófeleké haja
fürtökben onkik alá, mintegy előfűdni ipar-
kodik kéhlet, melyet a lehellés emel! . . .

Isenem! mindoz oly csibítő! . . . b-r-
tokban van mind annak, miért Gyula nem
szépek nyilvánítá előttem . . . nagyon csalo
dot! . . .

Midőn ismét megszint a zene, a leányka
enyelgeve közeledett Dezső karján anyjá-
hoz.

Dezsőnek nem volt többé nyugalma,
szüntelen ábrándozott.

Gyula ámulata, ki a leányt folyvást ki-
sérte szemével, hol növekedett, hol ismét le-
csillapodott, azután mondá:

Nem . . . nem ez nem lehet, ez nem
Gizella! . . .

Végre kimerülve kedvetlenül lenit a
leányka anyja mellé.

Gyula fájdalommal tapasztalá, hogy a
leányka, ki az előtt oly nygas és szívelyes
volt; most nygas ugyan, mint mindenkéivel,
de iranta egykedvű marad, míg Dezső iránt
különös vonzalommal viselkedik.

— Oh! mily leled! . . . mily negédés! . . .
mondá magában bosszú fájdalommal, midőn
látta, hogy Dezső karján enyelgeve köze-
dik a leányka, és gyillettelel forrít el a fejét.

Azután mely gondolatokba merülve, kü-
lönféle tervek látszott szóni; végre mint-
egy megfeledkezve magáról, felugrott s ma-
gában dadogá:

— Megbuzosulom magamat! . . . de
nem! . . . Miért? . . . hisz neki is csak annyi
joga van hozzá mint nekem . . . ha te úgy én
is úgy . . . miért bántsaljak? . . . megyek és
mulatok. . .

Gyula tehát megúván az ülést, ámbár

erőtellett kedvvel, de hogy szórakozást tettes-
sen, a tánczosok sorába lépett.

Mélyen érzé ugyan, hogy Dezső vágy-
társnak csapott föl, de mit se szőltek neki e
felől.

Gyula tehát mintegy gépiesen s hábor-
go kebellet Gyúzilához, azon reményben,
hogy a következő tánczra megnyeri, mely
alkalmával meg tudná töle lélegkedése okát.

De körömlétre a fiatal leányka azt felele-
te: — már foglalta vagyok. —

Titkolt bosszuvál távozott el Gyula, s
erősen elhatározá, hogy bír minden ellene
látszék lenni. dacára annak még is mulatni
fog.

Igy tehát tánczosnól csakhamar egy
általunk ismeretlen nő kértfel, melylyel a
tánczkörbe lépett.

Hiúz szemekkel s kíváncsian nézett
Gizella felé, megtudandó, vajjon nem Dezső-e
az, ki őriztél előtte elfoglalta.

Nem eslatkozott, mert Dezső élénk
vigysággal ismét az általa imárott leánykával
lépett a tánczolók közé.

Gondolja, kedves olvasó, mennyi fáj-
dalmat kellett Gyúzilának szenvednie. látva ezt;
de mit tehetett jó jóságos föl nem lehetett
ellene, mert a nőt mi nem kötötte hozzá,
sőt legkisebb ígérletet sem birta. viszonyok
csak annyiból állt, hogy egymást ismerék:
Gyúzil szerette ugyan a leányt, de mint tudjuk

Hányan és hányszor támadtak prófétái városunknak, kik tettek, beszétek, irtak a közjő érdekében. — talán eredménytelen? Nem, — a közönség, a helyett, hogy félreírt és részvétét a közügy olttárára áldozza. — mint mondani szokás — iszik egyet a hazáért, és az elég. . . .

Egy éve már, hogy tiszt. Zay László ur 1871. jun. 1-én a "Vác" első hasábján egy felhívást tett közé, — fennkölt szemmellet, elragadtatással esetlele indítványának dicső és helyes voltát, — buzditva bennünket annak kivételére.

Ki emlékezik önök közül ama sorokra? Ki emlékezik azoknak tartalmára ma már? Egy év! Mi nagy idő, — régen eltépett már a papir lap, melyet aranykeretben falunkra akasztani kellene, hogy szintelentl előttünk álljon!

Ugy-e bár, elfeledtek önök? Vagy el sem olvasták azt?

Megmondom tehát annak tartalmát, mely fenséges eszme olvasásánál minden honfi keblének hevülni kell. Nem más az mint:

— „Mily nagy szerű volna, valamely nyilvános épület homlokzatán, egy márványba vésvé olvasni azok nevéit, kik városunk fiait, a honért elvérezték!”

Valóban, nem isteni indítvány-e ez? . . .

Megdicsőíteni a szabadságharc eselést hőseit: — kiknek a dicsőségéből úgy sem jutott éltükben, — jutattai holtuk után. — A márványtáblán nyilvánosan, s szívünkben titkon bevésni a halhatatlan eszme bajnokainak nevéit!

Mi ér volna ez sok 25 év óta kesergő szülőnek magzata felett. — Ismeritek az anyai szívet? Ismeritek annak fájdalomát? Olyan az mint az

erős tölg, melyet a férgék emésztelnek belül, s még sem donthetik földre!

Mily vigaszt és erőt kölcsönözne egy ily szívnek fia nevét ott látni, ragyogva, tisztelve, becsülve és bámulva mindenkitől. Mily édes a tudat: a honért halt el, a honszerelm folyt ereiben, — s feláldozá magát a nagy eszmékért.

De mit ér mind ez? A márványt Gerendaytól kell venni, az aranyos betűk véssése drága — erre pénz kell és azután — — — így is megleszünk mi!

Urám! Lelkes hölgyeink! ne engedjék Önök e nemes indítványt veszni hagyni, folytassák a gyűjtést, adakozzanak, — talán műkedvelői előadást, hangversenyt rendezzenek, — de ne ejtsék el a hon vértanuinak emléktábláját.

Parturium montes! Hoszas viták és vizsályok után végre testé lón a közös iskolák eszméje. — Valjon életben marad-e az újszülött, nagy kérdés még. — A „T o b y o r n o t t o b y” kérdését a közönség fogja eldönteni, hogy melyik részre, még nem tudjuk.

Ohajjúk, hogy eddigi lethargicus álomból felébredve, lehetkezze valahára a bigotismus által red agyától sötétségű öltönyeit, s szeméi a világosságéhoz szokjanak.

A váci dalkör úgy látszik, legújában „alom, alom, édes alom! altass engem, fély halalom” stb. verset választá jelszavává, a mennyiben megahyta magát szégyeníteni a legényegyet, mely derék majalist adott (Hivatalos jelentését lásd a "Vác" Jun. 30-ki számában). Valóban nem tudjuk mi oka lehet a dalkör e visszavonulásának, annál is inkább, mert a Nagy-Váradi utazás költségeire hangversenyeket tartani igért, — mely célzra, vagy az egylet javára egy ke-

délyes ligeti mulatságot mindig lehetett volna rendezni.

És így majális nélkül maradt városunk az idén, a mi nem épen válik dicséretünkre. — No, jövőre elvárjuk.

Mert azt mindenki tudja, hogy itt a dalkör csak a „dalfárda”, hanem a város lelke. A dalkörben van lerakva a reményteljes ifjúság, ide van fűggeszve mindenkinék szeme, tőle várunk csaknem mindent. Ha, mint halljuk, a hölgydalfűzer felszólík, úgy egészen egyedűl lesz ura a dalkör e városnak.

És épen e miatt indokolatlan a körnek mulasztása a majális ügyében, mert — ök nem tartottak, — tehát senki sem tartott.

Urám! hogyan veszik önök lelkükre a sok elkeseredetten csaldott nó panaszát, kik előre készültek s portvendek Cselóten rughatni a sőt.

Ez megbecsúthatlan bűn önök részéről! Ezért megérdemlené a választmány a nók törvényszékétől a halálí ítéletet, a mi ismét sokat használná nekik! Azért tehát nem terheljük a rovást újabb bűnökkel, mert a feketé könyv már betelik ám, — hanem jövőre ne mulasztás el úgy fényes estélyek, mint jól rendezett majálisra készülni. . . .

Van a mi fűtőcánkon egy Rosenbergféle zughely, vulgó kávéház, hol derék, „Märzen-Bier” ivó polgáraink éjél mámoros fővel újajt s lármát ütnek, hogy a környékben aludni lehetetlen. Nem hallik ez a város házára? — Ja! a mai szeréneds valágban, talán ezt is éjje zenének képzelik!!

Álljon itt végűl egy vásári anekdota. Utóbbi vásáron után egy itt levő kosaras árúit rakta fel kocsiával, ki is becsipve levén, egy arra me-

előtte nem nyilvánítá, és így a leány szive szabad volt, Gyulának tehát nem lehetett sem a leány ellen, ki szabadon követte szive vonalmát, sem pedig Desző ellen föllépni, vagy szerelmükben akadályozni.

Fájalmos oly nagy volt, hogy alig volt képes visszatartani magát tánczközben, hogy feltűnése ne váljék. Midőn a tánczot elvégzették beléltta, hogy hasznaltan magát kértközben, hogy sokkal nagyobb hírbőre keletkezett, sem hogy sokas lenne azt palástolni.

Ottahyta a tánczkört és magányt keresett. Ez alatt Desző midűg azon törvendek, hogy minél gyulakrabban tánczosnól a kedves leánykát nyheresse, ki annyira nyájvas volt és mondhatni, némi vonalmat érzett iránta.

Desző csakhamar észrevette, hogy szive viszhangra talált.

És midőn a leányka neve után kérdészködt volna Desző, ez kis levélíráczát vett elő, melyből csinos névjegyet nyujtott neki. E névjegyben M r Camilla név volt olvasható.

Midőn Desző elolvasta, kétkedve mondá magában: — Tehát nem Gizella, mint Gyula gondolta, hanem Camilla? Oh! mily kedves név.

mily jól fog hangzani, midőn majd egykor azt mondhatom: édes Camillám! Kedves Camillám! . . .

Desző magán kívül volt: midűg jobban megszerette a leánykát, mert látta, hogy szép, halotta, líbör akvával tanulsóva némes érzelmelt, és végre tapasztalí föléges tulajdonait.

Igyekezett tehát, hogy e leánykával minél szorosabbi viszonyba léphessen, a mi később mint látni fogjuk, meg is történt.

Tánczközben beszélgetvén, tudtára á a leányka, hogy néhány héig a városban fog időzni, anyja testvérénél, azután ismét vissza megy szüleire.

Min hogy azonban Desző tudta, hogy Gyula is szereti azon leánykát, ki nélküli ő többé nem élhet, igen valószínű, hogy mind eltitkolt előtte.

Végre megerkezett az este és a nép fogyni kezdett.

Desző még egy utolsó tánczra kérte föl a leánykát, mondvák kedvesét, mely alkalommal meleg szavakkal búcsuztak el egymástól.

Desző kérelmére megengedtetett, hogy meglátogathassa a leánykát városban időzése alatt.

Azután Desző Gyulát kereste föl, kit

csak nagy nehezen bírt rá, hogy a két nó-tól elbúcsúzzon.

Gyula bosszújában és bánatában nem akarta többé látni sem a két nó.

Desző mindenkéig igyekezett elő vigasztalni és, habár valótlan, indokkal meghozdudolni és félrevezetni sejtelmében.

Azután ismét a tánczkör felé indultak, hol már a két nó távozni kész várta őket.

Midőn elbúcsúztak, a két nó kocsiára ült, mely gyorsan repült tova, két szűrke állat vontatta.

A leányka még egy utolsó búcsúpírlantást vett Deszőre, pajkos mosolygól kísérvé.

Azután ök is kocsiára ültek és távoztak. Néhány nappal későbbben, Desző, mint igérvé, meglátogatta a leánykát.

Ezen első látogatástól kezdve, gyorsan eljárt a leánykához, városban időzése alatt.

Egy alkalommal nyíltan megvallták egy más iránti szerelmüket, és így a legszorosabb viszony megkötötteit.

(Folytatása követ.)

